

การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง

๖๑๑ ลาน ๑๘๔ ๕๑๑๔ ก.ม.๗
๗

นางสาวอาภา อนันตกุล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-806-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1918 A037

**THE USE OF MASS MEDIA TO CREATE CELEBRITY AND MAKE A NAME
IN POLITICAL CIRCLES**

MISS ARPA ANANTAKUL

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts In Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

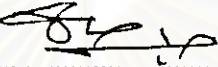
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

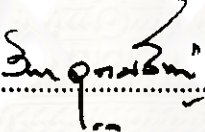
ISBN 974-334-606-6

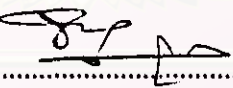
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง
โดย นางสาวอาภา อนันตกุล
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิภา อุดมฉันท)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชานา อนนตกุล : การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง (THE USE OF MASS MEDIA TO CREATE CELEBRITY AND MAKE A NAME IN POLITICAL CIRCLES)
อ.ที่ปรึกษา : รศ. จุมพล รอดคำดี , 195 หน้า. ISBN 974-334-606-6

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการที่นักการเมืองใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง โดยผู้วิจัยเลือกนางปวีณา หงสกุล และดร.พิจิตต รัตตกุล ขึ้นมาเป็นกรณีศึกษา และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาการสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง ทั้ง 2 ท่านที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน และข่าวโทรทัศน์ในช่วงพ.ศ.2538-พ.ศ.2541 , สังเกตการณ์การทำงานภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนของนักการเมือง และสัมภาษณ์เจาะลึกนักการเมือง ทีมงาน รวมทั้งสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า นักการเมืองใช้ 3 กระบวนการในการทำให้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงให้กับตนเอง คือ 1. พยายามเสนอ หรือส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหวของตนเองให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอ 2. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน และ 3. จัดตั้งทีมงานจากสื่อมวลชนในปัจจุบัน และ/หรืออดีตสื่อมวลชน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า ภูมิหลังของนักการเมือง คือ ครอบครัว การศึกษา บุคลิกภาพ ผลงานก่อนเข้าสู่การเมือง และพัฒนาการทางการเมือง , การทำกิจกรรมของนักการเมือง และระดับความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับสื่อมวลชน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต.....ชานา อนนตกุล
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา...2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4085349228 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : MASS MEDIA / POLITICIAN / CELEBRITY

ARPA ANANTAKUL : THE USE OF MASS MEDIA TO CREATE
CELEBRITY AND MAKE A NAME IN POLITICAL CIRCLES.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JOOMPOL RODCUMDEE.

195 pp. ISBN 974-334-606-6.

The objective of this qualitative research was to find out how politicians used mass media to create a name for themselves. The researcher selected Mrs. Paveena Hongsakul and Dr. Bhichit Rattakul as case studies. The building of reputations through daily newspapers and television news from 1995-1998 was examined. The researcher observed the practice of their name-making through mass media. Interviews with both Mrs. Paveena and Dr. Bhichit, their teams of supporters, other politicians and mass media were conducted in depth.

The result of the study shows that there are three ways politicians use mass media to create their reputation. They are : 1) to present their activities and inform mass media of their movements 2) to form good relationships with the mass media and 3) to form private teams of supporters with media experience past and present.

Moreover, it is found that the significant factors for politicians to create celebrity are their background, namely family, educational background, performance before entering political circles, political life development and personality trait; activities and the degree of their relationships with the mass media.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่อนิสิต..... อภรา อานันตกุล
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา...2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรศ.จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ,รศ.วิภา อุดมจันทร์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สุภาพร โพร้แก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้ง 3 ท่านกรุณาให้คำแนะนำ และชี้ถึงข้อบกพร่อง จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ในเกือบวินาทีสุดท้ายของเส้นตายเทอมที่ 6 โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์สุภาพร ที่เปรียบเสมือนเรือจ้างที่รับผู้วิจัยจากท่าหน้าในวันสอบสัมภาษณ์ และพาขึ้นฝั่งพร้อมปริญญาบัตรด้วยความปลอดภัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,แหล่งข้อมูลที่มีชื่อกล่าวถึงในงานวิจัยชิ้นนี้ ,เจ้าหน้าที่ห้องวารสาร หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดคณะ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการเป็นแหล่งความรู้ชั้นเยี่ยมให้กับผู้วิจัย รวมทั้งดร.ฟิลิปป์ คันนิงแฮม อาจารย์พิเศษภาควิชาการสื่อสารมวลชน ที่กรุณาช่วยคิดชื่อภาษาอังกฤษให้กับงานวิจัยชิ้นนี้

ผู้วิจัยยังต้องขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น MC7 ภาคนอกเวลาราชการทุกท่าน ที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของช่วงเวลาที่มามีค่าในชีวิตของผู้วิจัย ,ป่าที่ป และปูที่คอยประสาน และนัดหมายอาจารย์ให้ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ,พี่วรรณิช่วยเรียงลำดับรายการอ้างอิง และที่ลืมไม่ได้ คือ เพื่อนสยามโพสตรุ่น 1 ซึ่งแม้ตัวจะห่างไกลกัน แต่แขนขาของเพื่อนยังเื้อมเข้ามาช่วยให้หนทางการทำงานวิจัยชิ้นนี้ราบรื่นมากขึ้น

ท้ายที่สุดขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย มารดา พี่สาว และน้องชาย ที่แบกรับภาระความรับผิดชอบ และอำนวยความสะดวกในทุกเรื่อง เพื่อให้ผู้วิจัยศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้วยความสะดวกสบายที่สุด น้า และอาที่สนับสนุนเงินทุน ส่วนบิดาผู้ล่วงลับ หากท่านมีญาณหยั่งรู้ ผู้วิจัยอยากมอบความสำเร็จนี้ให้เป็นความภาคภูมิใจของท่าน และบอกท่านว่า ลูกเห็นค่าของการศึกษาเอกเช่นเดียวกับที่ท่านพร่ำสอนเสมอมาเมื่อยามที่ลูกเป็นเด็ก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหานำวิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5 ข้อสันนิษฐานการวิจัย.....	7
1.6 นิยามศัพท์.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับสื่อมวลชน.....	9
2.2 แนวคิดเรื่องการสร้างควมามีชื่อเสียง.....	12
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	19
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
3.3 การนำเสนอข้อมูล.....	26
4 ประวัติและพัฒนาการควมามีชื่อเสียงทางการเมือง.....	27
4.1 ประวัติและพัฒนาการควมามีชื่อเสียงทางการเมืองของนางปวีณา หงสกุล.....	33
4.2 ประวัติและพัฒนาการควมามีชื่อเสียงทางการเมืองของดร.พิจิตต์ รัตตกุล.....	54
4.3 สรุปท้ายบท.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	กระบวนการใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง.....86
5.1	ความพยายามเสนอ หรือส่งข่าวคราวความเคลื่อนไหว ของตนเองให้สื่อมวลชนทราบอย่างสม่ำเสมอ.....89
5.2	การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อมวลชน.....131
5.3	การจัดตั้งทีมงานจากอดีตสื่อมวลชน และสื่อมวลชนปัจจุบัน.....158
5.4	สรุปท้ายบท.....179
6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....181
6.1	ข้อจำกัดในการวิจัย.....189
6.2	ข้อเสนอแนะนักการเมืองและทีมงาน.....190
6.3	ข้อเสนอแนะสื่อมวลชน.....190
6.4	ข้อเสนอแนะการวิจัย.....190
	รายการอ้างอิง.....191
	ประวัติผู้วิจัย.....195

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย